

Pritožbe zapadnih držav proti Rusiji pred varnostnim svetom

Debata o berlinski krizi prihodnji ponedeljek. Jugoslovanski delegat Kardelj odgovoril britskemu zunanjemu ministru

Pariz, 30. sept.—Amerika, Velika Britanija in Francija so predložile varnostnemu svetu Združenih narodov identične pritožbe proti Rusiji. Obdolžile so jo, da ogroža mednarodni mir s vzdrževanjem nelegalne berlinske blokade in kršenja drugega člena čarterja Združenih narodov.

Debata o pritožbah zapadnih držav proti Rusiji se bo pričela na seji članov varnostnega sveta prihodnji ponedeljek. Pričakuje se, da bo debata preizkušnja moči med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo. Demonstrirala bo tudi, ali bo Sovjetska unija opustila svoje poskuse, katerih cilj je izgon sil zapadnih držav iz Berlina, ali ne. Berlinska kriza se je poostila zaradi ruske blokade.

Nekateri delegati izražajo bojazn, da bo kontroverza med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo uničila organizacijo Združenih narodov. Besednik Sovjetske unije je naznanil, da bodo ruski delegati navzoči, ko bo varnostni svet odprl debato o pritožbah zapadnih držav. Svetu bo predložena resolucija z zahtevo, naj prisili Rusijo v preklic berlinske blokade. Gotovo je, da bo Rusija vetirala resolucijo.

Zapadne države trdijo, da je sovjetska vlada z svojimi akcijami demonstrirala, da hoče doseči svoje cilje z nelegalnimi ukrepi. Oklicala je blokado zapadnega Berlina, da izstrada prebivalci in strmoglavijo legalno berlinsko mestno vlado.

"Stališče in obnašanje sovjetske vlade razgalja njene namene in cilje," pravijo zapadne države v svojih pritožbah. "Ti so popolno podvrženje britskih in francoskih okupacijskih sil sovjetski oblasti. Rusija hoče dobiti popolno ekonomsko, politično in socialno kontrolo v Berlinu in vključiti mesto v svojo okupacijsko cono."

John Foster Dulles, republikanec in svetovalec ameriškega državnega tajnika Marshalla, je v svojem govoru kritiziral one, ki napovedujejo, da se bo organizacija Združenih narodov zrušila zaradi kontroverze med zapadnimi državami in Sovjetsko unijo. Dejal je, da se ne stri nja z njimi. Med pesimisti sta belgijski premier Paul-Henri Spaak in britski zunanji minister Ernest Bevin. Oba sta pred generalno skupščino poudarjala, da je organizacija Združenih narodov impotentna v reševanju mednarodnih problemov. Dulles je zagovarjal organizacijo in izrazil zaupanje v njeno bodočnost. Rekel je, da velika večina ameriškega ljudstva podpira organizacijo.

V teku debate na zasedanju generalne skupščine je Edvard Kardelj, podpredsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister, odgovoril britskemu zunanjemu ministru Bevinu. Slednji je v svojem govoru pred skupščino citiral Leninovo izjavo, da je vojna med kapitalističnimi državami in Sovjetsko unijo neizbežna. Kardelj je opozoril Bevinu, da je imela Sovjetska unija isto obliko vlade v predvojni in po vojni dobi in v času konference v San Franciscu, na kateri je bila ustanovljena organizacija Združenih narodov. Leninova izjava je bila znana onim, ki so bili takrat tako navdušeni za kooperacijo s Sovjetsko unijo. Kardelj je naglasil, da jugoslovanski režim pod premijerjem Titom podpira sovjetsko politiko. Kominforma (mednarodni komunistični informacijski biro) je pred nekaj tedni obsojila Titov režim in voditelje jugoslovanske komunistične stranke. Obdolžila jih je, da so se izneverili Marks-Leninovi liniji. Kardeljeva deklaracija, da jugoslovanska vlada podpira sovjetsko politiko, je značilna. Amerika in Velika Britanija sta dobili kľofuto na prvi seji političnega odbora skupščine Združenih narodov. Odbor tvori 58 članov. Ameriško-britski predlog, naj odbor vzame v pretes palestinski mirovni načrt in ga odobri, je bil poražen. Načrt je sestavljen švedski grof Folke Bernadotte, fredi je bil zavratno napaden in umorjen v Jeruzalemu. Bernadotte je bil posredovalec Združenih narodov v konfliktu med židi in Arabci v Palestini.

Hyderabad v zvezi indijskih držav

Madras, Indija, 30. sept.—Država Hyderabad je prišla v zvezo indijskih držav. Zadevni dokumenti so bili izmenjani večeraj. Država je nedavno kapitulirala pred indijskimi četami, ki so jo invadirale.

Ruska letala nad koridorjem

Berlin, 30. sept.—Devet ruskih letal je prišlo v zračni koridor med Berlinom in zapadno Nemčijo. Pojavila so se v bližini dveh ameriških transportnih letal, ki sta bila na poti v Berlin.

DELAVSKA POLITIČNA KONFERENCA PO VOLITVAH PREDLAGANA

Atlantic City, N. J., 30. sept.—Jacob S. Potofsky, predsednik unije Amalgamated Clothing Workers CIO, je predlagal sklicanje konference voditeljev vseh delavskih grup po volitvah v novembru. Na konferenci naj bi bile razprave o "oživljenju" demokratske stranke ali pa ustanovitvi pristne delavske stranke. Potofsky je član izvršnega odbora za politično akcijo Kongresa industrijskih organizacij.

Potofsky je govoril na konvenciji židovskih strokovnih unij. Predlagal je, naj se vodi telj unij Ameriške delavske federacije, Kongresa industrijskih organizacij, železniških bratovščin in neodvisnih unij odločijo za sklicanje politične konference po volitvah. Na konferenci naj bi razpravljali o delavski politični smeri.

Unija, katere predsednik je Potofsky, ima 375.000 članov. On je v svojem govoru apeliral za izvolitev Trumanu in demokratskega kongresa. O Wallaceu, predsedniškemu kandidatu pro-federacijske stranke, je dejal, da je

Wallace ima načrt za Berlin

Ameriško ljudstvo ni informirano o dejstvih

Houston, Tex., 30. sept.—Henry A. Wallace, predsedniški kandidat progresivne stranke, ima načrt za rešitev berlinske krize. V svojem govoru v tem mestu je predlagal ustanovitev komisije za preiskavo in ugotovitev vseh dejstev v ozadju krize.

Tako komisijo bi lahko izbrala organizacija kot je Ameriška zveza vseučilišnih profesorjev. Tvorili naj bi jo reprezentanti grup, ki nimajo nobene zveze z dvostrankarsko politiko, ki podpira Marshallov načrt. Progresivna stranka pobija ta načrt.

Wallace je dejal, da sta obe, Amerika in Sovjetska unija, udeleženi v vojni propagandi. Prva ali druga lahko stori korake v zvezi z berlinsko krizo, ki bi morda zanetili novo vojno. Ameriško vlado je obdolžil, da skriva pred ljudstvom dejstva o berlinski krizi. Potrebn je ustanovitev komisije, ki naj bi ugotovila vsa dejstva v ozadju krize, jih ocenila in potem informirala ljudstvo, da bo vedelo, kaj se dogaja za kulisami.

Kitajski komunisti v ofenzivi

Stanje obleganja oklicano v Chinhsienu

Nanking, Kitajska, 30. sept.—Vlada diktatorja Čianga Kaišeka je priznala, da so komunistične sile v ofenzivi v Mandžuriji. Bitka za posest železniškega koridorja v Mandžuriji je v teku na sto milj dolgi fronti.

Komunistična sila okrog 140.000 mož se vala proti Chinhsienu, letalski zalagalni bazi za izloziri Mukden. Poveljnik te sile je general Lin Piao. Prve enote komunistične sile so prodrele do točke, ki je oddaljena samo 18 milj od Chinhsiena. Stanje obleganja je bilo oklicano v Chinhsienu.

Mukden je odrezan od železniške transportacije. Vlada vojaška posadka dobiva potrebščine skozi zračni koridor. Kitajski vojni minister Lihuang ni gotov, ali so se komunisti oddolili za okupacijo Chinhsiena ali samo za izolacijo tega strateškega mesta.

Poročila iz Mandžurije pravi jo, da so komunisti pretrgali železniško zvezo med Peipingom in Shanhaikwanom. Slednje mesto je oddaljeno sto milj od Mukdena.

Rusija naj urne parnike Ameriki

Washington, D. C., 30. sept.—Državni department je ponovno pozval Rusijo, naj urne Ameriki parnike in bojne ladje, katere je dobila v vojnem času na podlagi posojilne najemninekega programa. Department tudi zahteva, naj Rusija plača enajst milijard dolarjev za blago, katero je dobila od Amerike.

Vodja nemških socialistov izgubil nogo

Hamburg, Nemčija, 30. sept.—Uradniki stranke socialistnih demokratov so naznanili, da bo šef Kurt Schumacher, vodja stranke v pokoj, ker je izgubil nogo. Odrezali so mu jo zdravniki, da mu rešijo življenje, v bolnišnici, v kateri je že štiri mesece. Naslednji ga bo kot predsednik stranke Erich Ollenhauer.

Domače vesti

V bolnišnici

Detroit.—Frank Kuhovski in njegova žena Marie, oba člana društva 121 SNPJ, se nahajata v General Hospitalu v Highland Parku. Frank boleha na srčni hibi, žena pa na nervoz. Zdravnik jima je priporočal počitek v bolnišnici, če hočeta okrevati. Zelja članstva je, da kmalu okrevata in se vrmeta domov.

Atomske tovarne zaprte unijam

Justični departement obsodil lov na "coprnice"

Washington, D. C., 30. sept.—Atomske tovarne so zaprte delavskim unijam, katerih uradniki so osumljeni zveze s komunisti. Zadevno naznanilo je objavila komisija za atomsko energijo, katere načelnik je David Lilienthal.

Dva uradnika unije United Electrical Workers CIO nista hotela odgovoriti na vprašanje, ali sta kdaj bila člana komunistične stranke, ko sta bila zaslišana pred člani kongresnega pododseka za delavske zadeve. Pred pododsekom sta nastopila Julius Emspak, tajnik blagajnik unije, in Russel A. Nixon, reprezentant unije v Washingtonu.

James J. Conroy, bivši komunist, je izjavil pred člani pododseka, da je unija United Electrical Workers pod kontrolo komunistov.

Federalni justični departement, kateremu načeljuje Tom Clark, je obvestil kongresni odsek za neameriške aktivnosti, da se ne bo udeležil lova na "coprnice" in odredil prosekucij, da bi zadovoljili one, ki iščejo publicitete. Načelnik odseka je kongresnik Thomas, republikanec iz New Jerseyja. On je obdolžil predsednika Trumanu in Clarka, da ovirata preiskavo proti dozdavnim špionom.

"Justični departement," pravi izjava, "uporablja sistem federalnih veleporot in sodišč v prosekuciji. Zmeni se ne za člane kongresnih odsekov, ki so lažni publicitete v volilni kampanji. Nobenega dokaza ni, da so agenti tujih vlad dobili važne in tajne informacije glede narodne obrambe. Govorice in zaključki kongresnih odsekov niso nadomestilo legalnih dokazov. Justični departement ni bil ustanovljen za širjenje publicitete in senzacij. Odsek za neameriške aktivnosti ni razkril ničesar, kar ni že znano.

To je volilno leto in razumi

KONFERENCA OBRAMBNIH MINISTROV ZAPADNIH EVROPSKIH DRŽAV

Pariz, 30. sept.—Obrambni ministri petih zapadnih evropskih držav se bodo sestali na konferenci v Parizu. Razpravljali bodo o načrtih vzajemne obrambe v slučaju izbruha nove vojne.

Konferenca se bodo udeležili obrambni ministri Velike Britanije, Francije, Belgije, Holandi je in Luksemburške. Predmet diskuzij bo izenačenje orožja skupni manevri na kopnem, morju in v zraku. Ameriški in kanadski vojaški opazovalci bodo na konferenci.

A. L. Alexander, britski obrambni minister, je dospel v Pariz iz Londona. Z njim je došel Philip Noel-Baker, državni tajnik zasodnoskaje med deželami britskega imperija. Naznanilo, da se bodo obrambni ministri petih zapadnih evropskih držav sestali v Parizu, je sledilo konferenci med britskim zunanjim ministrom, Er-

Nacisti dobili važne pozicije v ameriški coni

Bankir Pferdmenges svetovalec ekonomske administracije v Biconiji. Razbijanje kartelov ustavljeno

Frankfurt, Nemčija, 30. sept.—Adolf Hitler ne bi bil zgradil močne vojaške mašine in provokiral druge svetovne vojne brez pomoči mogočnih bankirjev, industrijev in direktorjev kemičnega trasta I. G. Farbenindustrie. Zveza med nacisti in industrijskimi trusti ter karteli je prinesla svetu najstrahovitejšo vojno v zgodovini.

Danes Amerika podpira kartele in nacistične. Človek v Nemčiji sedaj vidi obraze starih nacistov. Hermann Abs, predsednik nemške banke, in Heinrich Dinkelbach, ješkarski magnat, imata važni poziciji v ekonomski administraciji v Biconiji. Von Schroeder, kolinski ban-

Stališče vzhodnih evropskih držav

Rusija naj ostane v organizaciji Združenih narodov

London, 30. septembra.—Vlade vzhodnih evropskih držav skušajo vplivati na Rusijo, da se ne bo odločila za izstop iz organizacije Združenih narodov. Polanski Poljske, Jugoslavije in Čehoslovakije v Londonu odprto izražajo željo, da njihove države ostanejo v organizaciji, zano pa so uverjeni, da se Rusija ne bo umaknila.

Poslanik neke vzhodne evropske države je izrazil bojazn, da bo Rusija izstopila iz organizacije, ako bo generalna skupščina Združenih narodov zahtevala od sovjetske vlade preklic berlinske blokade. Možnost je, da bo zahteva dobila potrebno dvotretjinsko večino.

Med odgovornimi ameriškimimi krogi prevladuje drugačno mnenje. To je, da Rusija ne bo izstopila iz organizacije Združenih narodov. Kot dokaz omenjajo korejski precedent. Ko se je generalna skupščina odločila za ustanovitev komisije in da ta gre v južno in severno Korejo v svrhu nadziranja volitev, je Rusija ignorirala odločitev, ni izstopila iz organizacije. Mnenje prevladuje, da se Rusija ne bo pokorila, ako bo generalna skupščina zaključila, da mora preklicati blokado zapadnega Berlina.

Ljudje vedo, da se ne morejo zanašati na govorice in neutemeljena poročila. Ljudje razumejo take politične akrobacije.

Kuba bo obdržala vojne odredbe

Havana, Kuba, 30. sept.—Nova vlada, ki bo prevzela urad 10. oktobra, bo obdržala odredbe, ki so bile uveljavljene v vojnem času, ker je svet še v vojnem stanju. Tako je izjavil senator Antonio Varona, ki je bil izbran za predsednika nove vlade. Odredbe bodo ostale v veljavi, dokler ne bodo države, za-vojevane v drugi svetovni vojni, podpisale mirovni pogodb.

Montgomery bo poveljnik oboroženih sil

London, 30. sept.—Londonški listi poročajo, da bo feldmaršal Montgomery izbran za poveljnika oboroženih sil zapadnih evropskih držav. Poročila še niso uradno potrjena. List Daily Mail pravi, da bo Montgomery odstopil kot šef britskega generalnega štaba, ako bo imenovan za poveljnika oboroženih sil zapadnih evropskih držav.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdravstveno službo (taven Chicago) in Kanada \$8.00
na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrt leta; za Chicago in okolice
Cook Co., \$9.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.Subscription rates: for the United States (except Chicago) and
Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$9.50 per year,
foreign countries \$11.00 per year.Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi dopisov in senariziranih
čankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštno.Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 28, Illinois

Berlinska kriza, vzroki in šanse

Vesti, ki prihajajo zadnje dni iz Pariza, kažejo, da se svet še ne bo kmalu pomiril. Ozračje je v resnici še bolj vznemirljivo in zastrupljeno kakor je bilo pred enim letom na drugem zasedanju generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku. Krivdo za mrzlo vojno vračajo drug na drugega, obenem pa drug na drugega kažejo s prstom, češ vi boste odgovorni, ako pride do nove vojne. Zapadne sile kažejo na Rusijo, slednja pa na Zapad, zlasti na Ameriko in Anglijo.

V imenu Amerike in Anglije sta si v uvodnih govorih oba umila roke, državni tajnik George Marshall in zunanji minister Ernest Bevin. V imenu Rusije pa je pobral rokavico Andrej Višinski in jo vrnil nazaj, češ vi se blazno oborožujete, vi nas hočete napasti, vsa naša politika je naperjena v to smer. Da ne pride do oboroženega konflikta, je predlagal, da vseh pet veledržav: Amerika, Anglija, Francija, Kitajska in Rusija v teku enega leta znižajo svoje oborožene sile za eno tretjino, obenem pa naj še pomečejo atomske bombe na smetišče.

Roke so torej umile, šanse postavljene, mrzla vojna pa se nadaljuje z vso furijo. Vse to v glavnem radi Berlina, odnosno radi Nemčije, o kateri je bilo jasno še pred porazom Hitlerjevih armad, da bo med zmagovalci postala glavna sporna kost. Vse to, ker je bila Nemčija ključ do Evrope in lahko postane tudi v bodoče. Danes je v kaosu, razkosana na več delov, njena mesta v razvalinah, pod okupacijo štirih sil.

Kako se bo vsa ta godla razmešala, je v naročju bogov. Sigurno je le to, da svetovna diplomacija ni bila še nikdar tako zmešana, kaotična in nasičena s konflikti kakor je danes. Znašla se je v takem položaju, da iz njega sploh ne vidi izhoda. In izhoda ne vidi, ker je popolnoma bankrotirana, obe strani povsem nedostopni do potrebnih kompromisov, ki bi omogočili stvarno rešitev nemškega problema in drugih spornih točk. Edini izhod vidijo v oboroževanju, kar je blaznost prvega reda, ker vodi le v katastrofo.

Ironija vseh ironij in obenem največji paradoks je v tem, ker visoka diplomacija ni toliko slepa ne na zapadni ne na vzhodni strani, da bi tega ne videla. To je razvidno iz govorov predstavnikov Amerike, Anglije, Rusije, Francije, Belgije in drugih držav, ki so jih imeli zadnje dni v Parizu na zborovanju skupščine Z. N. in v katerih so svariili pred možnimi katastrofalnimi posledicami. Toda radi nekih mitičnih "narodnih interesov" je današnja visoka diplomacija tako glupa in kriminalna, da je človeštvo, zlasti zapadni svet pripravljena pahnuti v nove plamene razdejevanja in smrti in bankrote. Vse to z ene strani zopet v imenu "svobode", "demokracije" in strahu pred "rdečo nevarnostjo", na drugi strani pa v imenu "narodne suverenosti", "ljudske demokracije" in "antimperializma". Toda če pride do nove katastrofe, v kateri zna na vseh črti izginiti tako zvana zapadna civilizacija, ne bo nobenega sluha o kakšni demokraciji, ne ljudski ne kapitalistični in tudi ne o svobodi. To je pribito. Dali bo potem več ali manj imperializma, je pa odprto vprašanje. Prilčno sigurno je le to, da se bodo ostanki "civilizacije" znašli v dobi nove primitivnosti.

V ozadju vsega tega konflikta in tako zvane berlinske krize ni le strah pred Rusijo, kakor je zadnji tork v Parizu naglašal belgijski zunanji minister Spaak, kakor tudi ne zgolj ruska ekspanzionistična politika, marveč tudi kriza, v kateri se nahaja ves zapadni kapitalizem, yes, tudi ameriški, čeprav je videti navidezno "zdrav" in "robusten". Če bi bil zdrav, bi se njegovi poborniki in pristaši toliko ne tresli pred komunizmom in "komunistično" morjo.

Dejstvo namreč je — vsaj kakor ga mi vidimo —, da berlinska kriza bolj izvira iz krize zapadnega kapitalizma nego iz sovjetske agresivnosti ali ekspanzije. Kakor vse kaže, je zunanja politika zapadnih kapitalističnih držav usmerjena za tem, da gospodarsko in politično prej postavijo na noge zapadno Nemčijo in jo definitivno vključijo v svoj krog predno pridejo do kakšnega sporazuma z Rusijo glede nemške mirovne pogodbe. Radi te politike je nastala tudi berlinska kriza. Radi te politike ne morejo razrešiti niti te krize.

Kakor vse kaže, je Moskva prišla do zaključka, da bi z izravnavo berlinske krize ne prišla do svoje glavne točke, ki je forsiranje zapadnih sil na sklenitev nemške mirovne pogodbe. Zato je ob koncu ali že po skrhiranju tajnih pogajanj v Moskvi postavila novo zahtevo: rusko kontrolo tudi nad tako zvanim zračnim koridorjem med Berlinom in zapadom. Za zapadne sile je ta točka seveda nesprejemljiva, ker bi faktično ojačala Rusijo v Berlinu.

Radi tega so direktorji ameriške, angleške in francoske zunanje politike sklenili, da bodo vprašanje Berlina zanesli pred Varšovski svet, čeprav dobro vedo, da ta tribunal tega vprašanja ne more rešiti iz enostavnega razloga, ker bi Rusija vetirala tako "solucijo", kakršno zahtevata Washington in London, Pariz pa mora za njima capljati. Z drugo besedo: to je le poteza, ki ima namen, da Rusiji pripetati novo klofuto in jo pred svetom prikaže kot glavnega in edinega krivca za berlinsko krizo. Drugi namen te poteze je, da se za okrepitev prvega namena to vprašanje zaneša pred generalno skupščino Z. N., ki ima moč, da proglasi Rusijo za ogroževalko svetovnega miru, kar bi v smislu čarterja odprlo pot za gospodarske in oborožene sankcije proti nji s strani zapadnih sil.

Da zapadne sile pripravljajo teren za to možnost, je razvidno iz Bevinovega in tudi Spaakovega govora. Bevin je v Parizu namreč podprl možnost razpada organizacije Združenih narodov. "Če ne moremo nadaljevati na svetovni bazi kakor smo

Nadaljevanje poročila
o tridnevni proslavi

Cleveland, O. — O tridnevni proslavi SNP v Milwaukeeju naj pristavim še nekatere pripombe. Na proslavi sem videl še več drugih glavnih odbornikov poleg bl. blagajnika in gl. predsednika, in sicer Michaela Vrhovnika, pomožnega tajnika Antona Trojarja, Franka Zaitza, Freda Vidra, Donalda Lotricha itd.

Čikažani so zasedli več miz in si kupili kar celega koštruna. K mizi so povabili tudi "večnega popotnika". Tam so bili moji stari znanci Frank Udovih in njegova korajžna žena Mary, Milan Medvešek, Louis Zorko, Joseph Kosich, Frank Gorence in drugi. Ne smem pozabiti mojega dobrega in korajžnega prijatelja Franka Bizjaka. On je bil ob tej priliki tudi pravi mesar. Neusmiljeno je sekal in mesaril s svojim prijateljem tistega koštruna. Pozdravila sva se tudi s staro korenino Frankom Aleshem in njegovo še vedno delavno soprogo Minko. Navzočih je bilo še mnogo drugih, a se trenutno ne morem spomniti njihovih imen.

Pozdravil sem se tudi z veseljo družbo iz Sheboygana. Na čelu ji sta bila Martin Jelenc in tajnik društva 344 SNP Leo Milostnik. Iz Sheboygana so se pripeljali v avtobusu.

Kakor sem že zadnjič omenil, je posetilo proslavo tudi okrog 30 posetnikov iz naše metropole. Prvega sem srečal Johna Kosa, Louisa Zorka iz Chicaga in Johna Sproharja in njegovo ženo isto tako iz Chicaga.

Dalje sem videl Ančko Opek, Zagarjevo Nado in Almo, Johna Sorea in njegov Betty ter mnogo drugih. Videl sem tudi mladega Režka iz Girarda, če se ne motim, tudi njegovo ženo. Zastopani so bili tudi iz Pennsylvania, Detroita etc. Na proslavo so prišli tudi velike skupine iz Waukegana in North Chicaga, večinoma samo stare sibile kot Ignac Jereb in njegova žena, Joseph Zagar, Math in Lovrenc Ogrin, prvi je poslovodja zadruge, drugi pa blagajnik društva št. 14, Rose Skala in mnogi drugi. Rad bi navedel vse, a ni časa ne prostora, pa človek se rad tudi zmoti pri navajanju imen. Sicer pa je zmotljiv celo svet oče, dasiravno tega ne prizna.

Upam, da sem to proslavo prilicno dobro opisal. Sicer pa so jo opisali tudi drugi, na primer pomožni urednik Prosvete Milan Medvešek, moj stari prijatelj in stara korenina Jože Radelj, Charles Kramer in drugi. Charles je spraševal, kam sem se izgubil tisto popoldne, to je bilo v pondeljek. Morda me je katera Adamovih hčerka kam odpeljala. No, kaj takega se ni zgodilo, ker sem za tako stvar že nekoliko s tira, a tudi moji Cilki sem obljubil večno zvestobo. Pa tudi k spovedi nisem šel k tistemu gospodu Francu Gabrovniku, pač pa sem obiskal moje prijatelje, ki so me povabili prejšnji dan.

Obiskal sem Foletičevo družino. Mrs. Foletič je sestra Michaela Podjavorščika. Pomenili smo se vestransko. Obema družinama izrekam mojo srčno zahvalo za dobro postrežbo in prijaznost. Po tem obisku pa sem se zopet podal nazaj v dvorano med veselo družbo, kjer smo se dodatno pogovorili in za slovo popili nekaj "železne" in ječmenovca. Toliko o tem, moj dobri prijatelj Charles Kramer. Upam, da boš s tem pojasnilom zadovoljen, ob priliki bova pa pila zdravico na zdravje vseh pravovernih, to je na zdravje vseh pridnih članov in članic SNPJ, dalje članic Progresivnih

upali, tedaj bomo morali nadaljevati na pokrajinski bazi", je mrko in svareče dejal Bevin. Ker po najnovejših zagotovilih Moskve Rusija nima namena izstopiti iz Združenih narodov, kar je želja pristavev "preventivne" vojne, bi se Bevinove slutnje ali pretnje lahko uresničile le s tem, ako bi generalna skupščina proglasila Rusijo za garjevo ovco, ogroževalko svetovnega miru in odprla pot za "legalno" "preventivno" ali "obrambno" vojno proti nji in sigurno tudi proti njenim satelitom. (Pride še.)

proga Frances je tudi zavedna in delavna žena. Leo prihaja od Ilirske Bistrice, od kje pa ona, ne vem. Imata dve brhki hčerki. "Ena je bolničarka, druga pa je še doma. Po pogovoru smo se razšli, po nekaj dneh pa se spet srečali na slavnosti SNPJ v Milwaukeeju.

V Richmondu, Calif., je policija navalila na stavkarje pred oljnimi čistilnicami Standard Oil Co., da zlomi stavko s dovozom stavkolemcev. Stavkarji so člani unije CIO, pomagajo pa jim tudi člani treh unij ADF. V navalu je bilo ranjenih 12 stavkarjev, več drugih pa je bilo zblitih na tla.

Sloven, članov progresivne stranke in drugih. Naj živita naša progresivna kandidata Henry Wallace in Taylor! Naj še tako blatio progresivce, mi se jih ne bojimo in ne zmenimo za njih zagriženo umazanost. Korajžna velja!

Sedaj pa nekoliko o mojih obiskih pri naročnikih in prijateljih v lepem mestu Sheboyganu. To mesto je v resnici lepo in snažno. Najprvo sem obiskal prijatelja in predsednika društva 344 SNPJ Martina Jelenca. On je sedaj delno v pokoju, ker je oddal svojo gostilniško obrt svojemu sinu Martinu, ki vodi obrt s svojo ženo v zadovoljstvo svojih gostov. Seve, oče mu še vedno pomaga, če je treba, zlasti ob večerih in drugih prilikah.

Moj namen je bil v prvi vrsti obiskati tajnika društva št. 344 Leota Milostnika, toda čez dan je bila vsa družina na delu, zato sem odložil obisk do večera. Br. Jelenc me je pa takoj zapeljal do nekaterih naročnikov in prijateljev, kateri so bili po njegovem mnenju doma.

Najprvo sva se ustavila pri Tonetu (priimek?) On je kamnosek. Rojen je bil na Stajerškem in veliko potoval po svetu. Poznam ga že mnogo let in z njim se je res prijetno pogovarjati. Pozna se mu, da je veliko potoval in videl sveta. On me je zapeljal naprej do drugih naših rojakov. Nasproti njega sem obiskal starega možaka Franka Kušmana, nato S. Dragana, Mrs. Frances Skrube, Valentinčičeve, Turkove, Mrs. Pink, A. Perme, ki ima brivnico, Antona Robido, Josepha Zagorca, Trantarjevo družino, Mr. Uranich in družino Saje. Ta družina živi ven iz mesta. Oba sta napredna in smo se prav dobro pomenili o vseh naših zadevah. Prav lepa hvala za gostoljubje!

Ne smem pozabiti poročati, da sem obiskal Milostnikovo družino. Leo je tajnik društva 344 že mnogo let. Njegova so-

praga Frances je tudi zavedna in delavna žena. Leo prihaja od Ilirske Bistrice, od kje pa ona, ne vem. Imata dve brhki hčerki. "Ena je bolničarka, druga pa je še doma. Po pogovoru smo se razšli, po nekaj dneh pa se spet srečali na slavnosti SNPJ v Milwaukeeju.

Tam sem videl tudi zastopnika Proletarca Franka Stiha, staro in napredno grčo iz Sheboygana. Ne on in ne jaz nisva od zadnjič prav nič zrastle.

Vsem rojakom in rojakinjam v Sheboyganu prav lepa hvala za zaupanje in postrežbo. Vse priznanje tudi vaši zavednosti in delovanju za progresivno stranko. Vse blatenje nas ne sme ustaviti niti za peden!

Sedaj pa naj še omenim, da sem pred kratkim čital v A. D. sledečo cvetko: Ako dobi Wallace več kot milijon in pol glasov, se urednik tega nazadnjaškega lista zavezuje, da bo zrezal svojo srjaco in jo požrl. Torej pazite in glejte! No, bomo videli...

O mojih obiskih v West Allisu, North Chicagu, Waukeganu in Toledu, kakor tudi o 70-letnici mr. Johna Mahniča iz Waukegana, bom pisal prihodnjic.

Anton Jankovich.

O smrti gl. predsednika
Cainkarja

Detroit, Mich. — Nepričakovana novica o smrti gl. predsednika Vincenta Cainkarja me je zelo pretresla. SNPJ je izgubila zvestega predsednika.

Dobro mi je še v spominu konvencija je Springfieldu, ki se je vršila l. 1918. Na tej konvenciji sem zastopal društvo št. 38 v Kenoshi, Wis. Izvoljenih je bilo več novih gl. odbornikov in sprejet zaključek, da se gl. predsednika stalno nastavi v uradu.

Torej to odgovorno mesto je vršil pokojni br. Cainkar 30 let. To je vsekakor dokaz, da je vršil svoje delo v zadovoljstvo članstva, katero mu je zaupalo. Ni lahko služiti in zadovoljiti velikemu številu ljudi, ki so različnega mnenja. Tega se je tudi pokojni zavedal in vedel, da ne more vsem ustreči. Držal se je srednje poti in pazil, da ni zašel ne preveč na desno in ne preveč na levo.

S pokojnikom sva bila velika prijatelja, zato ga bom tudi jaz

zelo pogrešal. O njegovem življenju ne bom pisal, saj bodo to sigurno storili gl. uradniki, ki jim je znano njegovo življenje. Priznati moramo, da bomo težko nadomestili izgubo moža, ki je bil dober voditelj SNPJ. Pokojnikovi družini izražam globoko sožalje. Naj mu bo lahka ameriška gruda.

Iz poročila v Prosveti razvidno, da je nesreča zadela tudi našega gl. tajnika Freda Vidra, ki se je moral podvreči operaciji. Želim mu, da kaj kmalu ozdravi.

Pri društvu 121 SNPJ nam je smrt pobrala kar dva člana v teku enega tedna. To je dokaz, da nam je jednota koristna in potrebna, kadar koli se pripeti nesreča. Kadar umre član ali članica SNPJ, prihajajo k pokojniku člani in članice ter se poslavljajo od njega, mu kupijo cvetice in ga spremijo na zadnji poti, zlasti če se je pridno udeleževal pri društvu. Aktiven član ostane v spominu še dolgo po smrti. Torej bodite aktivni pri svojem društvu, da ne boste pozabljeni ob času smrti!

Anton Jurca.

To in ono iz Fontane
Fontana, Calif. — Meseca julija sem se namenil, da obiščem Detroit, kar sem tudi storil. V prvi vrsti se moram zahvaliti društvu Wolverines za prijazen sprejem, ker so me povabili na svojo sejo. Udeležil sem se tudi več njihovih zagonetnih iger. Čestitam jim, ker so res dobri igralci, dasiravno niso zmagali v Milwaukeeju.

Udeležil sem se tudi piknika federacije detroitskih društev SNPJ. Upal sem, da se bom nazaj peljal z novim avtomobilom, a mi sreča ni bila naklonjena ne meni in ne tistim, katerim sem prodal listke. Torej je vse ostalo v Detroitu.

Najlepša hvala Georgeu Jermanu, ki me je vozil po Detroitu. Čas je hitro tekkel in treba se je bilo posloviti od Detroita. Na potu proti Californiji sem se ustavil v gl. uradu SNPJ v Chicagu. Tam so prijazni uradniki. V uradu nisem bil že več let. Z gl. predsednikom sva se marsikaj zanimivega pomenila.

Moja želja je bila, da bi se udeležil piknika društva Pioneer, ker pa so prepozno pričeli, sem moral iti naprej, kajti tisti železni konj neče čakati na nikogar. Torej hvala vsem v Chicagu!

Po dveh dneh vožnje sem dospel nazaj v Fontano. Komaj sem se malo odpočil, pa sem imel drugi dan že obisk iz Detroita. Prišli so Mrs. Plankar, Mrs. Stimac in njen sin. Malo smo si ogledali Fontano, tedaj pa se znajde v našem mestu tudi Pete Benedict in me je nagovoril, da sem ga odpeljal nazaj, od koder je prišel. Pri njemu smo ostali čez noč. On je zelo vljuden in prav tako njegova žena. Mrs. Plankar in Mrs. Stimac sta mi naročili, naj izrečem v njunem imenu najlepšo hvalo za gostoljubje, prav tako v Fontani Mrs. F. Widigar. Ker se je sinu mudilo, sta morali iti nazaj. Upam, da nas Mrs. Plankar obišče na zimo.

Sedaj pa so tu na obisku rojak Pregel in njegova žena in Frank Vidigar in njegova žena iz Detroita. Nastanjeni so pri starših. Kakor vse kaže, bo Fontana še napredovala, ker vsem zelo ugaja. K nam ne prihajajo samo iz Detroita, ampak iz vseh držav, tako da imamo goste v naši dvorani vsako nedeljo. Iz tega razloga so člani obeh društev prišli do zaključka, da sedanja dvorana več ne odgovarja potrebam. Sklenili smo, da jo razširimo. Ogradje že stoji in prav tako streha, ker se sedaj bojimo dežja. Izgotovljena bo v teku mesec dni in tedaj bomo povabili "Big" Tonyja, da jo pride blagosloviti. Kaj ne, Tony, da prideš!

Naj tudi omenim, da se je s pomočjo J. Rihtarja in voljo vseh prizadetih organizirala kegljaška skupina iz članov in članic obeh tukajšnjih društev SNPJ. Imeli bomo od šest do osem šupin. Sedaj se že prid-

no vežbajo, ker bo odprto novo kegljišče 5. oktobra. Naša liga bo pričela kegljati 8. oktobra ob 7.45 zvečer. To bo uradni začetek kegljaške sezone pod okriljem društev SNPJ. Vabim vse člane in članice obeh društev, da pridejo na kegljišče in dajo še več poguma našim fantom in dekletom, da bodo imeli več veselja do tega sporta. S tem, da se bomo udeleževali v tem sportu, nas bodo tudi druge narodnosti v Fontani bolj spoznale in da smo naprednega prepričanja, dasiravno se naši ljudje po večini bavijo s kokošerejo. O kegljaški ligi bomo poročali tudi v angleški sekciji.

Tukaj smo tudi ustanovili mladinski krožek, katerega vodi Loren Rihtar. Good work, Loren! Krožek bo podal prvi program za božično. Tudi o tem bomo podrobno poročali ob pravem času.

Nadalje nas je obiskala Mrs. Oceppek, katere je bila s hčerjo na ženitovanjskem potovanju. Stanovali so pri sinu Tediju Ocepku, ki je sin Pavla Ocepka iz Detroita, starega in naprednega člana.

Čestitam sledečim novim poročencim, članom in članicam SNPJ v Detroitu: Mimi Potočnik in Louis Blažič; Vrginija Oceppek in F. Koss; Stanley Krainz in A. Koss; Marge Ella in George Jerman. Žal mi je, da se nisem mogel udeležiti svatb. Hvala za povabila!

John Jane.

Smrt članice

Detroit, Mich. — Poletje je vzelo slovo od nas in nastopila je hladna jesen. Lepo zeleno listje že spreminja barvo v rjavo, nakar bo pričelo po malem odpadati. Prav tako odpadajo tudi člani od naše velike podporne jednote.

Dne 15. septembra, 15 minut pred šesto uro popoldne, je za vedno v miru zaspala Frances Babič. Ona je spadala več let k društvu 121 SNPJ. Bila je ves čas zvesta članica. Spadala je tudi k ženskemu odseku SND. Pri tem klubu je bila zapisničarka 20 mesecev. To delo je vršila zelo zvesto, dokler je ni kruta bolezen položila v postelj. Zmerraj je delovala v korist kluba, zato jo bomo zelo pogrešali.

Njeno truplo je ležalo v njenem domu med številnimi venci in cveticami. Pokopana je bila 21. septembra ob dveh popoldne iz hiše žalosti na pokopališču Evergreen ob veliki udeležbi društvenih bratov in sester ter članic kluba SND.

Draga Frances, dokončala si svojo življenjsko trnjevo pot, zato počivaj v miru v hladni zemlji.

Sveže cvetje Tvoj grob odeva, rumeno sonce ga obevava. Na grobu Tvojem večni mir bedi, in lepa zadovoljnost poleg Tebe spi.

Ženski klub SND izreka globoko sožalje njenemu možu Jacku Babiču, otrokom in sestram Josephine Journey in Rosie Furbas. Tudi z možem izrekava globoko sožalje.

Anna Serdoner.

Poizvedovanje Jugo-
slovanskega rdečega
križa

New York. — Jugoslovanski rdeči križ, 745 Fifth ave., New York, N. Y., išče sledeče rojake: Bečan Alojzija (Cleveland, O.), Bizjak Anton (Spa City, N. Y.), Devarić Jože (Bridgeport, O.), Horvat Karol, Hribar Frank (New York), Jurečič Dragotin, Kolenić Dušan in Mace (Samsula, Fla.), Kramer Mike (McKees Rocks, Pa.), Papež John (Cleveland, O.), Pucelj Marija (Pueblo, Colo.), Spehar Jelka in Janko, Sterk Ivana (Bridgeport, O.), Šiler Stefan in Anton (St. Louis, Mo.), Udovc Marija (Cleveland, O.), Urban Marko (Cleveland, O.), Vrančić Peter (Cleveland, O.), Čič Franciška (Cleveland, O.) in Kamenšek Franca (Orangeburg, N. Y.).

Za JRK:

Vincent Učič.

